

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

zo 7. mája 2020*

„Odvolanie – Štátna pomoc – Regionálna pomoc v prospech oceliarskeho priemyslu – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom – Pojem ‚štátna pomoc‘ – Výhoda – Kritérium súkromného hospodárskeho subjektu – Zjavný omyl – Dôkazné bremeno – Hranice súdneho preskúmania“

Vo veci C-148/19 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie podané 19. februára 2019,

BTB Holding Investments SA, so sídlom v Luxemburgu (Luxembursko),

Duferco Participations Holding SA, so sídlom v Luxemburgu,

v zastúpení: J.-F. Bellis, R. Luff, M. Favart a Q. Declève, avocats,

žalobkyne,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: V. Bottka a G. Luengo, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Foreign Strategic Investments Holding (FSIH),

vedľajší účastník v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory P. G. Xuereb, sudcovia A. Arabadžiev (spravodajca) a A. Kumin,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojím odvolaním sa BTB Holding Investments SA (ďalej len „BTB“) a Dufenco Participations Holding SA (ďalej len „DPH“) domáhajú zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 11. decembra 2018, BTB Holding Investments a Dufenco Participations Holding/Komisía (T-100/17, neuvverejnený, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2018:900), ktorým Všeobecný súd zamietol ich žalobu o neplatnosť proti časti rozhodnutia Komisie (EÚ) 2016/2041 z 20. januára 2016 o štátnej pomoci SA.33926 2013/C (ex 2013/NN, 2011/CP), ktorú poskytlo Belgicko v prospech skupiny Dufenco (Ú. v. EÚ L 314, 2016, s. 22, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 2 Všeobecný súd opísal okolnosti predchádzajúce sporu v bodoch 1 až 21 napadnutého rozsudku a pre potreby tohto konania ich možno zhrnúť nasledujúcim spôsobom.
- 3 Skupina Dufenco vyrába a predáva oceľ. Pôsobí v päťdesiatich krajinách po celom svete. V roku 2009 sa činnosti uvedenej skupiny v Európe sústreďovali najmä v Belgicku a Taliansku. Táto skupina pôsobila tiež najmä vo Švajčiarsku, v Luxembursku a vo Francúzsku.
- 4 Skupina Dufenco začala pôsobiť v Belgicku v roku 1997 a do roku 2002 nadobúdala rôzne oceliarske závody. V dôsledku týchto nadobudnutí mala uvedená skupina v Belgicku tri hlavné dcérske spoločnosti: Dufenco Clabecq, Dufenco La Louvière a Carsid.
- 5 Konsolidácia obchodných činností skupiny Dufenco sa uskutočnila v rámci spoločnosti Dufenco Industrial Investment (ďalej len „DII“), ktorej právnym nástupcom je DPH. Na čele skupiny Dufenco sa nachádza BTB, materská spoločnosť skupiny, ktorá je právnym nástupcom spoločnosti Bolmat Holding Ltd (ďalej len „Bolmat“), ako aj spoločností Ultima Holding Ltd a Ultima Partners Ltd (ďalej spoločne len „Ultima“), ktoré sú bývalými materskými spoločnosťami DPH.
- 6 V roku 2006 skupina Dufenco nadviazala strategické partnerstvo s ruskou skupinou Novolipeck (ďalej len „skupina NLMK“). Cieľom tohto partnerstva bolo ťažiť z prítomnosti skupiny NLMK na začiatku výrobného procesu ocele (dodávka prvotných surovín a výroba polotovarov). Malo podobu účasti materskej spoločnosti skupiny NLMK v jednom z holdingov skupiny Dufenco, a to Steel Invest & Finance (Luxembourg) SA (ďalej len „SIF“). SIF združovala mnohé aktíva skupiny Dufenco vrátane spoločností Dufenco Clabecq, Dufenco La Louvière a Carsid. Americká pobočka skupiny Dufenco, konkrétne Dufenco US Investment Corp. (ďalej len „Dufenco US“) a jej dcérska spoločnosť Dufenco Farrell Corp. (ďalej len „Farrell“) boli koncom roka 2006 takisto začlenené do holdingu SIF. Dňa 18. decembra 2006 bola schválená dohoda medzi skupinami Dufenco a NLMK a materská spoločnosť skupiny NLMK nadobudla 50 % obchodný podiel v holdingu SIF.
- 7 V lete 2011 sa strategické partnerstvo medzi skupinami Dufenco a NLMK skončilo. Obidve skupiny si rozdelili aktíva holdingu SIF.
- 8 V novembri 2011 jeden z belgických denníkov uverejnil sériu článkov, podľa ktorých Región Valónsko (Belgicko) poskytoval od roku 2003 finančnú podporu skupine Dufenco bez toho, aby o tom informoval Európsku komisiu. Podľa uvedeného denníka Región Valónsko založil v marci 2003 nový finančný holding Foreign Strategic Investment Holding SA (ďalej len „FSIH“), dcérsku spoločnosť Société Wallonne de gestion et de participations (ďalej len „Sogepa“), aby investoval do spoločností uvedenej skupiny so sídlom mimo Belgicka, či dokonca mimo Európskej únie.

- 9 Na základe týchto článkov Komisia listom z 29. novembra 2011 požiadala Belgicko, aby jej poskytlo doplňujúce informácie o povahe finančnej podpory, ktorú mal Región Valónsko poskytnúť skupine Duferco v rokoch 2003 až 2011.
- 10 Listom zo 16. októbra 2013 Komisia informovala Belgické kráľovstvo o svojom rozhodnutí začať konanie podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ v súvislosti s týmito opatreniami finančnej pomoci. Vyzvala dotknuté osoby, aby predložili svoje pripomienky k uvedeným opatreniam.
- 11 Zo všetkých informácií, ktoré Belgické kráľovstvo oznámilo Komisii, vyplýva, že od roku 2003 do roku 2011 FSIH viackrát zasahovala v prospech skupiny Duferco, a to v celkovej výške 517 miliónov eur.
- 12 Jeden z týchto zásahov, nazvaný „prvé opatrenie“ alebo „opatrenie č. 1“, spočíval v tom, že FSIH v roku 2006 previedla na DII 49,9 % obchodný podiel v spoločnosti Duferco US, ktorý vlastnila od roku 2003. K tomuto prevodu podielu došlo v súvislosti s rokovaniami, ktoré predchádzali nadobudnutiu podielu skupiny NLMK v skupine Duferco prostredníctvom holdingu SIF, keďže skupina NLMK vyjadrila želanie, aby boli všetky akcie spoločnosti Duferco US pod kontrolou holdingu SIF. FSIH tak s cieľom zbaviť sa podielu v spoločnosti Duferco US poskytla 14. júna 2006 spoločnosti DII opcii na kúpu svojich akcií v spoločnosti Duferco US, pričom táto opcia bola následne prevedená na spoločnosť Ultima, ktorá ju vykonala a pristúpila k odkúpeniu celého podielu holdingu FSIH v spoločnosti Duferco US za 125,85 miliónov amerických dolárov (USD) (približne 95 miliónov eur).
- 13 Skupina Duferco sa tak 12. decembra 2006 stala výlučným vlastníkom spoločnosti Duferco US iba niekoľko dní pred formalizáciou svojho strategického partnerstva so skupinou NLMK.
- 14 Druhý zásah holdingu FSIH v prospech skupiny Duferco, nazvaný „druhé opatrenie“ alebo „opatrenie č. 2“, spočíval v tom, že FSIH v roku 2006 previedol na spoločnosť Bolmat, bývalú materskú spoločnosť skupiny Duferco, ktorej právnym nástupcom sa stala BTB, približne 25 % obchodný podiel v spoločnosti DPH, ktorý vlastnila od roku 2003. Tento prevod vyplýval z vôle holdingu FSIH zbaviť sa podielu v spoločnosti DPH. FSIH tak 14. júna 2006 previedol na spoločnosť Bolmat svoj celý obchodný podiel v spoločnosti DPH za cenu 105,42 miliónov USD (približne 84 miliónov eur).
- 15 Tretí z týchto zásahov nazvaný „štvrté opatrenie“ alebo „opatrenie č. 4“ v podstate spočíval v tom, že na základe dvoch dohôd podpísaných v septembri a decembri 2009 bola poskytnutá pôžička vo výške 100 miliónov eur *in fine* spoločnosti Ultima, bývalej materskej spoločnosti skupiny Duferco, ktorej právnym nástupcom je BTB. Táto pôžička bola uvoľnená v dvoch splátkach, prvá vo výške 30 miliónov eur v septembri 2009 a druhá vo výške 70 miliónov eur v decembri 2009. Úroková sadzba pôžičky bola stanovená vo výške sadzby Euribor za 12 mesiacov plus 75 bázických bodov, teda 2,052 % v čase uzavretia týchto dohôd. Podľa informácií poskytnutých Belgickým kráľovstvom skutočne uplatnená úroková sadzba bola 2,04 % pri uvoľnení prvej splátky a 1,99 % pri uvoľnení druhej splátky.
- 16 Vzhľadom na ukončenie strategického partnerstva medzi skupinami Duferco a NLMK, ku ktorému došlo v roku 2011, a v súlade s tým, ako sa tieto skupiny dohodli, bola celá pôžička predčasne splatená 30. júna 2011.
- 17 Dňa 20. januára 2016 prijala Komisia sporné rozhodnutie.
- 18 Pokiaľ ide najskôr o opatrenie č. 1, Komisia sa domnievala, že v dôsledku podmienok, za ktorých sa uskutočnil predaj obchodného podielu holdingu FSIH v spoločnosti Duferco US, sa DII ocitla vo výhodnejšej situácii ako jej konkurenti, keďže žiadny súkromný investor by nesúhlasil s predajom svojho podielu v spoločnosti Duferco US za rovnakých podmienok, a že táto výhoda predstavovala štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

- 19 Komisia sa domnievala, že obchodný podiel holdingu FSIH v spoločnosti Duferco US mal byť ocenený vo výške 141,09 miliónov USD, v dôsledku čoho vzhľadom na to, že k prevodu došlo za 125,85 miliónov USD, dosiahla výška pomoci v prospech DII 15,24 miliónov USD (približne 11,58 miliónov eur).
- 20 Pokiaľ ide následne o opatrenie č. 2, Komisia sa tiež domnievala, že v dôsledku podmienok, za ktorých sa uskutočnil predaj obchodného podielu holdingu FSIH v spoločnosti DPH, sa Bolmat ocitla vo výhodnejšej situácii ako jej konkurenti, keďže žiadny súkromný investor by nesúhlasil s predajom svojho podielu v spoločnosti DPH za rovnakých podmienok, a že táto výhoda predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom.
- 21 Komisia sa domnievala, že obchodný podiel holdingu FSIH v spoločnosti DPH mal byť ocenený na minimálne 131 miliónov USD, v dôsledku čoho vzhľadom na to, že k prevodu došlo za 105,42 miliónov USD, dosiahla výška pomoci v prospech spoločnosti Bolmat 25,58 miliónov USD (približne 20,36 miliónov eur).
- 22 Pokiaľ ide napokon o opatrenie č. 4, Komisia sa domnievala, že v dôsledku podmienok, za ktorých FSIH poskytla spoločnosti Ultima pôžičku vo výške 100 miliónov eur, sa táto posledná uvedená spoločnosť ocitla vo výhodnejšej situácii ako jej konkurenti, keďže žiadny súkromný veriteľ by nesúhlasil s poskytnutím pôžičky za rovnakých podmienok, a že táto výhoda predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Podľa nej mala byť úroková sadzba vzťahujúca sa na pôžičku stanovená vo výške sadzby Euribor za 12 mesiacov plus 220 bázických bodov, teda 3,502 %.
- 23 Keďže predčasné splatenie pôžičky bolo dohodnuté v júni 2011, Komisia sa na základe zjednodušeného diskontného výpočtu domnievala, že výška pomoci v prospech spoločnosti Ultima dosiahla v prípade tejto pôžičky približne 2,08 miliónov eur.

Sporné rozhodnutie

- 24 Výrok sporného rozhodnutia znie takto:

„Článok 1

Nasledujúce opatrenia, ktoré [Belgické kráľovstvo] neoprávnene vykonalo v rozpore s článkom 108 ods. 3 [ZFEÚ], predstavujú štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom:

- a) predaj podielu v [spoločnosti Duferco US] v prospech [spoločnosti DII] za sumu vo výške 11 581 700 [eur];
- b) predaj podielu v [spoločnosti DPH] v prospech [spoločnosti Bolmat] za sumu vo výške 20 362 464 [eur];
- ...
- d) pôžička v prospech [spoločnosti Ultima] v zásade vo výške 2 082 723 [eur], pokiaľ bola úroková miera uplatnená na pôžičku nižšia ako 3,502 %;

...

Článok 2

1. [Belgické kráľovstvo] je povinné vymôcť od priamych príjemcov alebo ich právnych nástupcov nezlučiteľnú pomoc poskytnutú podľa článku 1.

...“

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

- 25 Podaním do kancelárie Všeobecného súdu 14. februára 2017 podali BTB a DPH žalobu o neplatnosť časti sporného rozhodnutia.
- 26 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 12. júna 2017 FSIH podala návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov spoločností BTB a DPH.
- 27 Na podporu uvedenej žaloby uviedli spoločnosti BTB a DPH osem žalobných dôvodov. Tri z týchto žalobných dôvodov sa týkali opatrenia č. 1, tri sa týkali opatrenia č. 2 a dva zostávajúce sa týkali opatrenia č. 4.
- 28 Pokiaľ ide o opatrenie č. 1, prvé dva žalobné dôvody boli v podstate založené na neexistencii výhody spojenej s podmienkami, za ktorých FSIH previedol na DII svoj obchodný podiel v spoločnosti Duferco US. Tretí vznesený žalobný dôvod bol v podstate založený na rôznych pochybeniach pri určení výšky spornej pomoci.
- 29 Pokiaľ ide o opatrenie č. 2, prvé dva žalobné dôvody boli tiež v podstate založené na neexistencii výhody spojenej s podmienkami, za ktorých FSIH previedol na spoločnosť Bolmat svoj obchodný podiel v spoločnosti DPH. Tretí vznesený žalobný dôvod bol v podstate založený na rôznych pochybeniach pri určení výšky spornej pomoci.
- 30 Pokiaľ ide o opatrenie č. 4, obidva žalobné dôvody boli v podstate založené na neexistencii výhody spojenej s podmienkami, za ktorých FSIH poskytol pôžičku spoločnosti Ultima.
- 31 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd zamietol žalobu spoločností BTB a DPH.

Návrhy účastníkov konania na Súdnom dvore

- 32 BTB a DPH navrhujú, aby Súdny dvor:
- zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu a
 - uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.
- 33 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:
- v prvom rade zamietol odvolanie ako nedôvodné,
 - subsidiárne zamietol žalobu o neplatnosť proti spornému rozhodnutiu a
 - uložil spoločnostiam BTB a DPH povinnosť nahradiť trovy konania pred Súdny dvorom.

O odvolaní

O prípustnosti

- 34 Komisia namieta neprípustnosť odvolania ako celku z dôvodu, že je príliš abstraktné.

- 35 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ako aj článku 168 ods. 1 písm. d) a článku 169 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že odvolanie musí presne označovať napádané časti rozsudku, ktorého zrušenie sa žiada, ako aj právne tvrdenia, o ktoré sa tento návrh osobitne opiera (rozsudok z 11. apríla 2013, *Mindo/Komisia*, C-652/11 P, EU:C:2013:229, bod 21).
- 36 V prejednávanej veci BTB a DPH jasne uviedli dôvody, prečo sa domnievajú, že Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia. Tieto dva podniky dostatočne presne označili body napadnutého rozsudku, ktoré podľa nich obsahujú nesprávne právne posúdenie a ktoré v prejednávanej veci viedli Všeobecný súd k rozhodnutiu, že Komisia správne dospela k záveru o existencii štátnej pomoci.
- 37 Za týchto podmienok treba zamietnuť námietku neprípustnosti vznesenú Komisiou.
- 38 Odvolanie spoločností BTB a DPH je preto prípustné.

O veci samej

- 39 Na podporu svojho odvolania odvolateľky uvádzajú jediný odvolací dôvod, ktorý sa skladá z dvoch častí, z ktorých prvá je založená na porušení pravidiel týkajúcich sa dôkazného bremena a druhá na porušení zásady rovnosti zbraní a práva na spravodlivý proces.

O prvej časti jediného odvolacieho dôvodu

– Argumentácia účastníkov konania

- 40 V prvej časti jediného odvolacieho dôvodu BTB a DPH v prvom rade tvrdia, že Všeobecný súd porušil pravidlá dôkazného bremena v oblasti štátnej pomoci tým, že v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku uviedol, že „na to, aby sa preukázalo, že Komisia vychádzala z takého zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu, ktoré odôvodňuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, musia byť dôkazné prostriedky predložené žalobkyňami dostatočné na to, aby sa posúdenie skutkového stavu v dotknutom rozhodnutí stalo neprijateľným“. Všeobecný súd tvrdením, že odvolateľkám prislúcha predloženie dôkazných prostriedkov s dostatočnou dôkaznou hodnotou na to, aby sa komplexné ekonomické posúdenie skutkového stavu zohľadnené v spornom rozhodnutí stalo neprijateľným, podľa nich obrátil dôkazné bremeno.
- 41 Podľa týchto podnikov Všeobecný súd na jednej strane potvrdil právo Komisie nemusieť preukázať, v čom sporné opatrenia predstavujú štátnu pomoc, a môcť založiť svoje posúdenie skutkového stavu na jednoduchých „prijateľných“ tvrdeniach alebo skutočnostiach, ktorých pravdivosť nie je povinná preukázať. Na druhej strane Všeobecný súd podľa odvolateľiek od nich žiadal preukázať, že dotknuté opatrenia nepredstavujú štátnu pomoc.
- 42 V druhom rade sa BTB a DPH domnievajú, že z bodov 90 a 142 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa implicitne domnieval, že ak po preskúmaní dotknutých opatrení Komisiou pretrváva pochybnosť, z tejto pochybnosti bude mať prospech Komisia, pretože môže založiť svoje posúdenie na jednoduchých „prijateľných“ skutočnostiach, ktorých pravdivosť by nemusela preukázať.
- 43 Komisia nesúhlasí s argumentáciou spoločností BTB a DPH.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

- 44 Podľa ustálenej judikatúry, ak sa má niečo kvalifikovať ako „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, vyžaduje sa, aby boli splnené všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení. Po prvé tak musí ísť o zásah zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé tento zásah musí byť spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí príjemcovi poskytovať selektívnu výhodu. Po štvrté musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (rozsudok z 19. decembra 2019, *Arriva Italia a i.*, C-385/18, EU:C:2019:1121, bod 31).
- 45 Rovnako je potrebné pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora sa za štátnu pomoc považujú aj zásahy, ktoré bez ohľadu na svoju podobu môžu priamo alebo nepriamo zvýhodniť niektoré podniky alebo ktoré treba považovať za ekonomickú výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za normálnych trhových podmienok nemohol dosiahnuť (rozsudok zo 6. marca 2018, *Komisija/FIH Holding a FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 44).
- 46 Vzhľadom teda na cieľ článku 107 ods. 1 ZFEÚ zabezpečiť nerušenú hospodársku súťaž, a to vrátane súťaže medzi verejnoprávnymi a súkromnými podnikmi, pojem „pomoc“ v zmysle tohto ustanovenia sa nemôže vzťahovať na opatrenie, ktoré bolo poskytnuté podniku zo štátnych prostriedkov, ak by tento podnik mohol za okolností zodpovedajúcich normálnym trhovým podmienkam dosiahnuť rovnakú výhodu. Podmienky, za ktorých je takáto výhoda poskytnutá, sa v podstate teda posudzujú podľa zásady súkromného hospodárskeho subjektu (rozsudok zo 6. marca 2018, *Komisija/FIH Holding a FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 45).
- 47 Zásada súkromného hospodárskeho subjektu patrí k skutočnostiam, ktoré je Komisia povinná vziať do úvahy na účely preukázania existencie pomoci, a nejde teda o výnimku, ktorá by sa uplatňovala len na žiadosť členského štátu, ak sa zistí, že sú splnené prvky tvoriace pojem „štátna pomoc“ uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok zo 6. marca 2018, *Komisija/FIH Holding a FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 46).
- 48 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že Komisia nemôže predpokladať, že podniku bola poskytnutá výhoda predstavujúca štátnu pomoc, len na základe toho, že vychádza len z negatívnej domnienky, založenej na neexistencii informácií umožňujúcich dospieť k opačnému záveru, pokiaľ neexistujú iné prvky, ktoré by mohli kladným spôsobom preukázať existenciu takej výhody (rozsudok zo 17. septembra 2009, *Komisija/MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, bod 58).
- 49 Ak teda Komisia uplatňuje zásadu súkromného hospodárskeho subjektu, je prinajmenšom povinná uistiť sa, že informácie, ktoré má k dispozícii, aj keby prípadne mohli byť čiastkové a neúplné, predstavujú dostatočný základ na vyvodenie záveru, že podniku bola poskytnutá výhoda predstavujúca štátnu pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2009, *Komisija/MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, bod 56).
- 50 Komisia je totiž povinná založiť svoje rozhodnutia na prvkoch majúcich určitú spoľahlivosť a koherentnosť, ktoré potvrdia závery, ku ktorým Komisia dospela (rozsudok zo 17. septembra 2009, *Komisija/MTU Friedrichshafen*, C-520/07 P, EU:C:2009:557, bod 55).
- 51 Ako okrem toho v podstate uviedol Všeobecný súd v bode 82 napadnutého rozsudku, Komisia je povinná viesť konanie na preskúmanie dotknutých opatrení nestranne a s náležitou starostlivosťou, aby pri prijímaní konečného rozhodnutia, ktorým sa prípadne konštatuje existencia a prípadne nezlučiteľnosť alebo protiprávnosť pomoci, mala k dispozícii čo najúplnejšie a najspoľahlivejšie dôkazy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. septembra 2010, *Komisija/Scott*, C-290/07 P, EU:C:2010:480, bod 90, a z 3. apríla 2014, *Francúzsko/Komisija*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 63).

- 52 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bode 81 napadnutého rozsudku zdôraznil, že dôkazné bremeno v súvislosti so splnením podmienok uplatnenia kritéria súkromného hospodárskeho subjektu znáša Komisia a že to platí o to viac, ak sa napadnuté rozhodnutie nezakladá na tom, že neboli predložené dôkazy, ktoré Komisia požadovala od dotknutého členského štátu, ale na konštatovaní, že súkromný hospodársky subjekt by sa nesprával rovnakým spôsobom ako orgány uvedeného členského štátu, pričom toto konštatovanie predpokladá, že Komisia mala k dispozícii všetky relevantné dôkazy potrebné na vypracovanie svojho rozhodnutia.
- 53 Na rozdiel od toho, čo tvrdia BTB a DPH, pritom z napadnutého rozsudku nevyplýva, že Všeobecný súd rozhodol, že stačí, aby Komisia založila svoje hospodárske posúdenie na jednoduchých „prijateľných“ tvrdeniach, ktorých pravdivosť nie je povinná preukázať.
- 54 Pokiaľ ide o argumentáciu spoločností BTB a DPH, podľa ktorej Všeobecný súd v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku uviedol, že im prislúcha predložiť dôkazy, aby preukázali, že dotknuté opatrenia nepredstavujú štátnu pomoc, treba konštatovať, že táto argumentácia vychádza z nesprávneho výkladu napadnutého rozsudku.
- 55 Z bodov 90 a 142 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že Všeobecný súd v podstate uviedol, že ak Komisia uplatnila kritérium súkromného hospodárskeho subjektu, uskutočnila svoju analýzu a vo svojom rozhodnutí dospela k zisteniu, že dotknuté opatrenia predstavujú štátnu pomoc, žalobcovi prislúcha preukázať zjavne nesprávne posúdenie skutkového stavu zo strany Komisie.
- 56 Táto úvaha je však len dôsledkom zásady zavedenej ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej preskúmanie vykonávané súdmi Únie v súvislosti s komplexnými ekonomickými posúdeniami Komisie sa musí nevyhnutne obmedziť na overenie dodržiavania procesných pravidiel a povinnosti odôvodnenia, na overenie vecnej správnosti skutkových zistení, ako aj neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu a zneužitia právomoci (rozsudok z 2. septembra 2010, Komisia/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, bod 66 a citovaná judikatúra).
- 57 Vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy Komisie pri uplatňovaní zásady súkromného hospodárskeho subjektu Všeobecný súd správne obmedzil svoje preskúmanie na overenie neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia v odôvodnení Komisie, keď uplatnila kritérium súkromného hospodárskeho subjektu s cieľom preukázať, že dotknuté opatrenia predstavujú štátnu pomoc.
- 58 Ako totiž Všeobecný súd správne pripomenul v bode 87 napadnutého rozsudku, súdne preskúmanie je obmedzené, pokiaľ ide o otázku, či určité opatrenie patrí, alebo nepatrí do pôsobnosti článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a to v prípade, keď sú posúdenia, ktoré vykonala Komisia, technickej povahy alebo sa vyznačujú zložitou zložitou (rozsudok z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 88 a citovaná judikatúra).
- 59 V tejto súvislosti Všeobecný súd rovnako správne pripomenul v bode 88 napadnutého rozsudku, že v prípade, že Komisia musí na účely overenia, či určité opatrenie patrí do pôsobnosti článku 107 ods. 1 ZFEÚ, uplatniť kritérium súkromného investora, uplatnenie tohto kritéria si vo všeobecnosti vyžaduje, aby Komisia vykonala zložité ekonomické posúdenie (rozsudok z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 89 a citovaná judikatúra).
- 60 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, preskúmanie Komisie vo vzťahu k otázke, či dané opatrenia možno považovať za štátnu pomoc preto, lebo orgány verejnej moci údajne nekonali rovnako ako súkromný veriteľ, si teda vyžaduje komplexné ekonomické posúdenie (rozsudok z 20. septembra 2017, Komisia/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, bod 62).

- 61 Všeobecný súd v bodoch 89 a 141 napadnutého rozsudku správne dodal, že mu neprináleží nahradiť ekonomické posúdenie pôvodcu rozhodnutia, ktorého zákonnosť má preskúmať, svojim vlastným posúdením (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2017, Komisia/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, bod 63).
- 62 Všeobecný súd tak pristúpil k preskúmaniu sporného rozhodnutia v úplnom súlade so zásadami a kritériami pripomenutými judikatúrou citovanou v bodoch 56 a 58 až 61 tohto rozsudku.
- 63 Za týchto podmienok treba konštatovať, že Všeobecný súd nevychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku uviedol, že spoločnostiam BTB a DPH prislúcha preukázať, že Komisia vychádzala z takého zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu, ktoré odôvodňuje zrušiť sporné rozhodnutie.
- 64 Z toho vyplýva, že prvá časť jediného odvolacieho dôvodu musí byť zamietnutá ako nedôvodná.

O druhej časti jediného odvolacieho dôvodu

– Argumentácia účastníkov konania

- 65 V druhej časti jediného odvolacieho dôvodu BTB a DPH tvrdia, že Všeobecný súd úvahami uvedenými v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku, ktoré boli pripomenuté v bode 40 tohto rozsudku, porušil zásadu rovnosti zbraní a právo na spravodlivý proces.
- 66 Tieto podniky sa domnievajú, že táto zásada zahŕňa povinnosť poskytnúť každému účastníkovi konania primeranú možnosť uviesť svoje tvrdenia vrátane dôkazov, a to za podmienok, ktoré ho zjavne neznevýhodňujú vo vzťahu k protistrane.
- 67 V prejednávanej veci však Všeobecný súd uvedením, že na to, aby sa posúdenie dotknutých opatrení vykonané Komisiou stalo neprijateľným, BTB a DPH boli povinné predložiť dostatočné dôkazy, podľa nich porušil uvedenú zásadu tým, že postavil Komisiu do zvýhodnenej situácie v porovnaní s uvedenými podnikmi. V prípade totiž, že Komisia a žalobkyne predložia protichodné, ale napriek tomu rovnako prijateľné posúdenie skutkového stavu, budú tak mať vysvetlenia Komisie automaticky prednosť pred vysvetleniami, ktoré poskytnú žalobkyne.
- 68 Podľa spoločností BTB a DPH od nich Všeobecný súd požadoval, aby predložili dôkazy, ktorých dôkazná sila je vyššia, než je to v prípade dôkazov, z ktorých Komisia vychádzala pri svojom posúdení skutkového stavu.
- 69 Takéto rozdelenie dôkazného bremena je podľa nich v rozpore s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudkov z 28. marca 1984, Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink/Komisia (29/83 a 30/83, EU:C:1984:130, bod 16), ako aj z 31. marca 1993, Ahlström Osakeyhtiö a i./Komisia (C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, EU:C:1993:120, body 126 a 127), podľa ktorých v prípade, že Komisia konštatuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže a opiera sa pritom o predpoklad, že zistený skutkový stav nemožno vysvetliť inak než protisúťažným správaním dotknutých podnikov, súd Únie musí zrušiť dotknuté rozhodnutie, ak dotknuté podniky uvádzajú argumentáciu, ktorá stavia skutočnosti uvedené Komisiou do iného svetla a ktorá tak umožňuje nahradiť vysvetlenie týchto skutočností iným prijateľným vysvetlením, než je to, ktoré zvolila Komisia na vyvodenie záveru o existencii porušenia.
- 70 Komisia nesúhlasí s argumentáciou spoločností BTB a DPH.

– Posúdenie Súdnym dvorom

- 71 Pokiaľ ide o úroveň dôkazov vyžadovaných na preukázanie zjavného pochybenia v rámci uplatnenia zásady súkromného hospodárskeho subjektu, treba najskôr uviesť, že z úvah uvedených Všeobecným súdom v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku vyplýva, že požadoval od žalobkýň, aby preukázali existenciu dostatočne závažného pochybenia na to, aby sa vyvrátilo komplexné ekonomické posúdenie vykonané Komisiou. Naproti tomu z toho nevyplýva, že by žalobkyne museli preukázať neexistenciu štátnej pomoci, ani to, že by Komisia mohla pri preukázaní existencie štátnej pomoci vychádzať len zo samotných prijateľných tvrdení, ani to, že by žalobkyne museli úplne vyvrátiť ekonomickú analýzu Komisie.
- 72 Ako pritom správne uviedol Všeobecný súd, zjavne nesprávne posúdenie možno preukázať prostredníctvom takých skutočností, v dôsledku ktorých sa posúdenie skutkového stavu vykonané Komisiou v jej rozhodnutí stane neprijateľným. Naproti tomu žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnom posúdení sa musí zamietnuť, ak sa napriek skutočnostiam uvedeným žalobkyňami nezdá, že spochybnené posúdenie je poznačené takýmto pochybením.
- 73 Možnosť napadnúť prijateľnosť posúdenia skutkového stavu, ktoré uviedla Komisia vo svojom rozhodnutí, je teda zavedená v prospech žalobkýň a na rozdiel od toho, čo tvrdia BTB a DPH, z výrazov použitých Všeobecným súdom v napadnutom rozsudku nijako nevyplýva, že by v prejednávanej veci boli odvolateľky povinné predložiť dôkazy, ktorých dôkazná sila by bola vyššia než dôkazná sila spojená s dôkazmi, z ktorých Komisia vychádzala pri svojom posúdení skutkového stavu.
- 74 Práve vzhľadom na tieto úvahy Všeobecný súd v bodoch 121, 124, 127, 180, 221, 248, 253, 276 a 285 napadnutého rozsudku posúdil, či tvrdenia spoločností BTB a DPH postačovali na to, aby sa posúdenie skutkového stavu zohľadnené Komisiou v spornom rozhodnutí stalo neprijateľným, a dospel k záveru, že to tak nie je.
- 75 Pokiaľ ide o argumentáciu spoločností BTB a DPH vychádzajúcu z rozsudkov z 28. marca 1984, *Compagnie royale asturienne des mines a Rheinzink/Komisnia* (29/83 a 30/83, EU:C:1984:130, bod 16), ako aj z 31. marca 1993, *Ahlström Osakeyhtiö a i./Komisia* (C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, EU:C:1993:120, body 126 a 127), stačí uviesť, že Komisia pri uplatňovaní zásady súkromného hospodárskeho subjektu nemôže vychádzať iba z predpokladu, že zistený skutkový stav nemožno vysvetliť inak než existenciou protisúťažného správania, ale v zásade pristupuje ku komplexnému ekonomickému posúdeniu s cieľom určiť, či mal dotknutý podnik prospech z výhody predstavujúcej štátnu pomoc.
- 76 Za týchto podmienok treba konštatovať, že v prejednávanej veci Všeobecný súd tým, že v bodoch 90 a 142 napadnutého rozsudku uviedol, že „na to, aby sa preukázalo, že Komisia vychádzala z takého zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu, ktoré odôvodňuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, musia byť dôkazné prostriedky predložené žalobkyňami dostatočné na to, aby sa posúdenie skutkového stavu v dotknutom rozhodnutí stalo neprijateľným“, neporušil ani zásadu rovnosti zbraní, ani právo na spravodlivý proces.
- 77 Zo všetkého, čo bolo uvedené, vyplýva, že druhú časť jediného žalobného dôvodu treba zamietnuť ako nedôvodnú.
- 78 Z toho vyplýva, že odvolanie ako celok sa musí zamietnuť ako nedôvodné.

O trovách

- 79 Podľa článku 137 rokovacieho poriadku, ktorý je uplatniteľný na základe článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní, Súdny dvor rozhoduje o trovách konania rozsudkom, ktorým sa konanie končí.
- 80 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať spoločnosti BTB a DPH na náhradu trov konania a tieto spoločnosti nemali úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť im povinnosť nahradiť trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

- 1. Odvolanie sa zamieta.**
- 2. BTB Holding Investments SA a Dufferco Participations Holding SA sú povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy